

La Paz, 19 december 2005. "We zijn zelf verrast door de ruime overwinning. Ik ben ontroerd en ik bedank alle sociale bewegingen, allen die gevochten hebben om onze natuurlijke hulpbronnen terug in handen te nemen en allen die gevochten hebben voor onze rechten. De loop van de geschiedenis in Bolivia is gewijzigd." Dat waren de eerste woorden van de nieuwe Boliviaanse president, Evo Morales. De man die in de loop van zijn leven lamateler, trompettist en teler van cocabladen was, is op 18 december de eerste autochtoon in heel Latijns-Amerika die tot president is verkozen. Rechts uitgeteld

De rust in de straten van La Paz en El Alto was misleidend, want 18 december is zeker een historische avond voor de Bolivianen. De onverwachte verkiezingsstormloop ten voordele van de Beweging voor het Socialisme (MAS) maakte dat Evo Morales een score behaalde van 51%. Dit resultaat zonder voorgaande maakt ook een einde aan 20 jaren van "onderhandelde democratie": een tweede verkiezingsronde binnen het parlement en de verplichting om er de absolute meerderheid te behalen bevoordeelden systematisch regeringsallianties tussen neoliberale partijen.

Met een dergelijke ruime score kan de Beweging voor het Socialisme (Movimiento Al Socialismo MAS) alleen regeren. Maar dat wil niet zeggen dat alles van een leien dakje zal lopen. De rechterzijde heeft een uppercut gekregen, maar is daarom nog niet knock-out. Het verschil in aantal stemmen tussen Morales en de andere kandidaten is fenomenaal en de nederlaag van de andere kandidaten zou wel eens hun vervroegd pensioen kunnen betekenen. Jorge Quiroga, de kandidaat van de rechts-liberale alliantie PODEMOS behaalt 31% van de stemmen. De centrum-rechtse kandidaat Medina die in augustus nog dacht te winnen, behaalt amper 8% van de stemmen. Beide kandidaten hebben serieus aan geloofwaardigheid ingeboet. De enige die nog wat zijn kop boven water houdt in het neoliberale kamp is de Revolutionair-nationalistische-beweging van de zoon van Japanse inwijkelingen, Michiaki Nagatani, die 7% van de stemmen behaalt. Deze partij wordt nochtans verantwoordelijk geacht voor de slachtpartijen tijdens de "gasoorlog" van oktober 2003.

Ook al lijken deze resultaten op een totale nederlaag van rechts, de rechterzijde behoudt een blokkeringsmogelijkheid in de kamer van volksvertegenwoordigers. Daar heeft de MAS van Evo Morales slechts een relatieve meerderheid, geen absolute. Door het territoriale kiesstelsel heeft PODEMOS 13 senaatszetels, evenveel als de partij van Morales. Maar de ene senaatszetel van de MNR geeft het neoliberale en conservatieve kamp een meerderheid. De verkiezing voor de prefectuur tenslotte geeft slechts 3 van de 9 departementen aan de MAS, de overige vallen in de handen van rechts. Dat betekent dat de manoeuvreerruimte voor de nieuwe regering op regionaal vlak zeer beperkt zal zijn. Gedaan met de Koloniale staat

"Nu moet Evo zijn beloftes nakomen". Dat zeggen vele militanten van de Beweging voor het Socialisme. De druk van de basis van de partij is groot en de nieuw verkozen parlementsleden, zoals Maria Esther Uduaeta, onderstrepen het belang van het "behoud van een permanente dialoog met het geheel van de sociale bewegingen", of ze nu behoren tot de Beweging voor het Socialisme of niet. De verwachtingen zijn hooggespannen wat betreft de nationalisatie van de energiesector (vooral gas) en het opzetten van een grondwetgevende vergadering in augustus 2006. De nieuwe regering zou in haar eerste dagen een aantal symbolische maatregelen kunnen nemen. Voor Julio Colque, voormalig mijnwerker en vakbondsafgevaardigde is het doel "komaf te maken met het neoliberale model en de economische mondialisering. Daartoe moet het decreet 21060 (een wet van 1985 die het mogelijk maakt overheidsbedrijven te privatiseren) worden afgeschaft. Dat decreet is het paard van Troje." Voor Evo Morales zelf is de strijd niet enkel een economische strijd. De verkiezing van een autochtoon aan het hoofd van de Boliviaanse republiek heeft slechts zin "als een einde gemaakt wordt aan de koloniale staat waarin we leven en dat de nieuwe staat een steunpunt

is in de strijd tegen alle vormen van racisme."

De verkiezing van Evo Morales betekent niet enkel een belangrijk keerpunt voor Bolivië, het is van grote betekenis voor heel het Latijnsamerikaanse continent. Volgens Morales "leven we in het derde millenium, het millenium van de volkeren en niet meer van het Imperium. Onze overwinning is ook de overwinning van de volkeren in strijd." Voor de Venezolaanse president Hugo Chavez "hebben de Bolivianen een nieuwe pagina geschreven in hun geschiedenis. Daarmee kan men hopen dat een einde wordt gemaakt aan de armoede en een begin van een echte ontwikkeling." Niemand twijfelt eraan dat de blijde intocht van Morales aan het hoofd van de Boliviaanse republiek een serieuze versterking betekent voor Chavez' ALBA-project: een Bolivariaans alternatief voor Amerika. Dat groepeert op dit ogenblik enkel Venezuela en Cuba. Vele vraagtekens worden daarentegen geplaatst bij de houding van de USA tegenover de nieuwe MAS-regering. De USA-ambassade heeft geen straffe verklaringen afgelegd, maar de verklaringen van Otto Reich, ex-functionaris van het VS-staatsdepartement, laten duidelijk de vijandigheid uitschijnen van de regering Bush. De USA beschouwen de cocaplanter als een narco-terrorist omdat hij het gebruik van cocabladeren uit de strafwet wil halen. Bush verklaarde dat hij hoopte dat "Morales zijn campagnethema's niet in de praktijk zal brengen, want dat zou slecht zijn voor Bolivië. Bolivië kan niet leven zonder de rest van de wereld. De USA stellen voorwaarden aan hun hulp. Wij zijn de grootste hulpverleners aan Bolivië en als de Boliviaanse regering de individuele vrijheden en mensenrechten vijandig gezind is, dan kunnen de VS niet verdergaan met hun steun."

Het lijkt er sterk op dat de nieuwe regering, die rechtstreeks voortkomt uit de volks- en autochtone beweging in Bolivië, woelige tijden tegemoet gaat.